

ความคิดเห็นของประชาชนในการถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก ออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

The People's Opinion to Remove Red-whiskered bulbul out of the Protected Wildlife List According to Wild Animal Conservation and Protection ACT, BE 2562 (2019) A Case study of Hat Yai District, Songkhla Province.

ธีรชญาณ์ ศิริชชาวลวงศ์^{1*}, คัมภีร์ ทองพูน² และสุกรี บุญเทพ³

Theerachaya Sirichatchawnawong^{1*}, Kumpee Thongpoon² and Sukree Boontep³

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Lecturer of Department of Law, Faculty of Law, Hatyai University.

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Lecturer of Department of Politics and Government, Faculty of Political Science, Hatyai University.

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Lecturer of Department the Public Administration, Faculty of Political Science, Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: Theerachaya29@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองและศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในการถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก ออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ในปัจจุบันนกกรงหัวจุกเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองลำดับที่ 580 ตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2546 ออกตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ปัจจุบันมีการแก้ไขโดยยกเลิกพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เป็นพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ซึ่งกฎหมายกำหนดห้ามมิให้ผู้ล่าหรือพยายามล่า เว้นแต่เป็นการกระทำโดยทางราชการที่ได้รับยกเว้นตามกฎหมาย เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่เป็นที่นิยมของประชาชนในแง่ที่เป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อฟังเสียงร้องอันไพเราะ และเพื่อการแข่งขันโดยเฉพาอย่างยิ่งในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการเลี้ยงนกชนิดนี้เป็นเหมือนหนึ่งในวัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตของผู้คนในพื้นที่แห่งนั้น นกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกหากได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องสามารถมีอายุยืนนาน นกปรอด

หัวโขนหรือนกกรงหัวจุกตัวใดที่มีเสียงร้องไพเราะและได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดแข่งขัน อาจมีราคาถึงหลักล้าน ในปัจจุบันจึงเป็นลักษณะการขออนุญาตครอบครองเพื่อเลี้ยงดูแล้วนำเข้าแข่งขันขาย เพาะพันธุ์และจำหน่ายเป็นจำนวนมาก สร้างรายได้ให้ทั้งผู้เลี้ยงและกลุ่มชุมชนที่ทำธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก ในส่วนความคิดเห็นของประชาชนในการถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ทราบว่านกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองและมีโทษหากมีการฝ่าฝืนครอบครองเพาะพันธุ์หรือค้าโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เห็นด้วยในการถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 เนื่องจากในปัจจุบันกฎหมายเปิดโอกาสให้มีการครอบครองและเพาะพันธุ์โดยการขออนุญาตให้ถูกต้องได้อยู่แล้ว การถอดออกจากสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อเป็นสัตว์เศรษฐกิจนั้นเห็นว่ยังมีจำนวนไม่เพียงพอ แม้ว่าจะมีการอนุญาตให้เพาะพันธุ์ได้ แต่การเพาะพันธุ์ยังไม่เป็นที่แพร่หลายว่าได้ผลในปริมาณที่มากพอ และคิดว่านกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกมีความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์

คำสำคัญ: นกปรอดหัวโขน, นกกรงหัวจุก, การถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชี, สัตว์ป่าคุ้มครอง

Abstract

The purpose of this research was to study the laws related to the protection of red-whiskered bulbul and the public opinion on deletion. Red-whiskered bulbul is removed from the protected wildlife list. According to the Wildlife Preservation and Protection Act, B.E. 2562, a case study of Hat Yai District, Songkhla Province, was a qualitative research with in-depth interviews.

The results of the research concluded that at present Red-whiskered bulbul is a bird species, have a beautiful singing voice and the number continues to decline therefore be protected by law as a protected wildlife No. 580 under the Ministerial Regulation B.E. 2546 issued under the Wildlife Preservation and Protection Act B.E. 2535. Currently, the amendment is to repeal the Wildlife Preservation and Protection Act B.E. 2535 to the Wildlife Preservation and Protection Act B.E. 2562. The law prohibits anyone from hunting and do not have in possession unless it is an official act that is exempt by law. However, this bird is still popular in the southern regions. especially people in the three southern border provinces of Thailand. There is a violation of the law to have in possession by hunting from natural resources. Including a lot of trading Because raising this bird is like one in the culture and way of life of the people in the area. If this bird has a beautiful

singing voice and won the competition, it will cost up to one million baht. Generate income for both herders and community groups doing business related to this bird. The public opinion section on the removal of the Red-whiskered bulbul from the protected wildlife list. It found that the public disagreed with the removal of the red-whiskered bulbul from the protected wildlife list. Because at the moment the law allows possession of this bird if it comes from breeding. The deletion to drive it as an economic beast is still insufficient. Although breeding is allowed but breeding is not yet widespread to produce sufficiently large quantities, and the red-whiskered bulbul is at risk of extinction.

Keywords: Red-whiskered bulbul, Red-whiskered bulbul removal from protected wildlife list, protected wildlife,

บทนำ

นกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก เป็นนกประจำถิ่นที่พบได้ทั่วไปในประเทศไทย มีหนังสือบางเล่มได้เขียนเอาไว้ว่า ชนชาติแรกที่นำนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกมาเลี้ยงคือชาวจีน เมื่อประมาณ พ.ศ. 2410 คนจีนได้นำนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกมาเลี้ยงแทนนกโรบินที่ส่วนใหญ่นิยมนำไปใส่กรงติดตัวเดินไปตามถนนหรือนั่งร้านกาแฟ พบปะเพื่อนฝูงที่เลี้ยงนกเหมือนกัน แต่นกโรบินมักจะเป็นนกที่ตกใจง่ายและตื่นคนถึงขั้นช็อกตายคากรง ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ชาวจีนหันมาเลี้ยงนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกกันอย่างแพร่หลายตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา นกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกมีถิ่นอาศัยอยู่ในแถบประเทศที่มีอากาศร้อนชื้นในทวีปเอเชียพบได้ในประเทศจีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย อินเดีย เวียดนาม กัมพูชา ลาว อาศัยอยู่ตามป่าไม้ทั้งในที่ราบและที่สูง มีรูปร่างลักษณะปราดเปรียว มีสีขนสวยงาม ขนปีกและหลังสีน้ำตาล ขนใต้คาง อก ท้อง และแก้มสีขาว ใต้ตาและใต้หางสีแดงสด ลักษณะเด่นคือขนสีดำบนกระหม่อมจะตั้งสูง จึงเป็นที่มาของชื่อนกปรอดหัวโขน มีเสียงร้องไพเราะเป็นทำนองสูงต่ำคล้ายทำนองเพลง น้ำเสียงของนกแต่ละตัวมีความแตกต่างกัน บางตัวมีเสียงร้องและทำนองเด่นชัดเป็นเอกลักษณ์ประจำตัว เช่น เพลงลากหวาย จึงเป็นที่นิยมของประชาชนเป็นอย่างมาก นกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกเป็นที่นิยมของคนภาคใต้มาช้านาน โดยได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย นั่นคือ การแข่งขันประชันเสียงเพลงที่มีลีลาการร้องของสำนวนเสียงของนกแต่ละตัวว่าใครจะเหนือกว่ากัน แต่ในสมัยก่อนของภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส กระบี่ นครศรีธรรมราช นิยมนำนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกมาชนกันหรือตีกันเหมือนกับการชนไก่ คือเอานกมาเทียบขนาดให้ใกล้เคียงกันแล้วจับใส่กรงกลางที่มีขนาดใหญ่ แล้วปล่อยให้ทั้งนกทั้งสองตัวไล่จิกตีกันภายในกรงจนกว่าจะรู้แพ้รู้ชนะ บางครั้งก็ปล่อยให้ชนตีกันจนตาย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่านกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกมีนิสัยดุร้ายและชอบไล่จิกและตีกันตามธรรมชาติ แต่กรณีเลี้ยงอยู่กับบ้านจะมีความมักคุ่นซึ่งกับผู้เลี้ยงเป็นอย่างดีไม่มีนิสัยดุร้าย สร้างความเพลิดเพลินเบิกบานใจให้กับผู้เลี้ยง

ต่อมาการแข่งขันนกรงหัวจุกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2515 เนื่องจากชาวจังหวัดสงขลา มีแนวความคิดที่จะเปลี่ยนจากการตีกันมาเป็นแบบแข่งขันประชันเสียง โดยเอาแบบมาจากการแข่งขันของนกเขาชวา คือ การนำนกป่าที่ต่อมาได้นำมาเลี้ยงและฝึกให้เกิดความเชื่อกับคนเลี้ยงหรือเชื่องกับผู้ที่เป็นเจ้าของ พร้อมกับฝึกให้นกมีความสามารถในการร้องในลีลาต่าง ๆ ตามแต่ที่นกในแต่ละตัวจะทำได้ และผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนหรือนกรงหัวจุกก็เริ่มเปลี่ยนการละเล่นที่นำนกมาตีกันมาเป็นอย่างเดียวกันกับนกเขาชวา คือการเล่นฟังเสียงอันไพเราะของนก จากนั้นการแข่งขันประชันเสียงของนกรงหัวจุกก็เริ่มมีผู้นิยมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงได้จัดให้มีการแข่งขันขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อปี พ.ศ. 2519 ที่สนามบริเวณหลังสถานีรถไฟเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งในการจัดครั้งนั้นถือว่าเป็นรายการใหญ่ที่สุดในยุคนั้น และได้ยกเลิกการแข่งขันนกรงหัวจุกในแบบตีกัน ปี พ.ศ.2520 ทางจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้จัดให้มีการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงนกรงหัวจุก โดยจัดตั้งขึ้นเป็นชมรม ซึ่งทำให้ทุกวันนี้มีชมรมนกรงหัวจุกเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย มีการจัดการแข่งขันไปทั่วทุกพื้นที่ อย่างเช่นกรุงเทพมหานครได้มีการเล่นนกรอดหัวโขนหรือนกรงหัวจุก เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2524 โดยมีกลุ่มคนทางภาคใต้ นำเอากีฬาชนิดนี้เข้ามาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก และได้จัดให้มีการแข่งขันขึ้นเป็นครั้งแรกที่ตลาดสวนจตุจักร และนับตั้งแต่นั้นมากระแสความนิยมแข่งขันประชันเสียงของนกรงหัวจุกก็ได้รับความนิยมสืบมาจนถึงปัจจุบัน การแข่งขันนกรงหัวจุกได้รับการยอมรับว่าเป็นกีฬาชนิดหนึ่งที่มีผู้คนให้ความสนใจทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีการจัดงานแข่งขันประชันเสียงกันทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในกรุงเทพฯ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ ในแต่ละสัปดาห์จะมีรายการแข่งขันทั้งประเทศไทยไม่ต่ำกว่า 5 สนาม มีชมรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนกรอดหัวโขนหรือนกรงหัวจุกทั่วประเทศ และสิ่งที่ยิ่งใหญ่เหนือสิ่งอื่นใดก็คือ การได้รับการโปรดเกล้าพระราชทานถ้วยเป็นรางวัลแก่ผู้ที่ชนะการแข่งขัน มีตั้งแต่ถ้วยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถ้วยของพระบาทสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ซึ่งสร้างความปลาบปลื้มและเป็นเกียรติยศแก่วงศ์ตระกูลของผู้ที่ได้ครอบครองถ้วยพระราชทาน วงการนกรงหัวจุกจัดได้ว่าเป็นวงการที่ได้รับความนิยมจากคนไทยทั้งประเทศเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะได้รับความนิยมแพร่ขยายมากขึ้น มีการจัดรายการแข่งขันติดกันและต่อเนื่องตลอดทั้งปี มีผู้ใหญ่ในบ้านเมืองให้การสนับสนุนหลายท่าน ซึ่งส่งผลให้วงการกีฬา นกรงหัวจุกเป็นกีฬาที่สร้างความสนุกสนานและเป็นการสร้างความสามัคคีให้กับคนในชาติได้เป็นอย่างดี

จากนั้นมีการประกาศให้นกรอดหัวโขน หรือที่นิยมเรียกกันว่า นกรงหัวจุก (*Pycnonotus Jocosus*) เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง แต่ยังมี การเสาะหานกรอดหัวโขนหรือนกรงหัวจุกจากธรรมชาติมาครอบครองมากยิ่งขึ้น โดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย โดยเฉพาะนกรอดหัวโขนที่อาศัยอยู่ทั้งในและนอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์หรือป่าสงวนแห่งชาติ จะเห็นได้จากสื่อที่นำเสนอข่าวการจับกุมผู้ค้านกที่ไม่มีใบอนุญาต มีการรวมตัวเสนอให้มีการถอดนกรอดหัวโขนหรือนกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาโดยให้เหตุผลว่าเป็นกรณีเดียวกันกับนกเขาชวา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองนกรอดหัวโขนหรือนกรงหัวจุก รวมทั้งความคิดเห็นของ

ประชาชนเกี่ยวกับการถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญเนื่องจากประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้หรือพื้นที่อื่น ๆ มีการเรียกร้องให้ถอดนกกรงหัวจุกหรือนกปรอดหัวโขนออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองอย่างต่อเนื่องยาวนาน ความคิดเห็นของประชาชนย่อมสะท้อนออกมาจากความรู้สึกของประชาชนโดยตรง ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนในภาพรวม เป็นแนวทางให้แก่ภาครัฐได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก้ไขและหรือพัฒนาข้อเรียกร้องของประชาชนบางกลุ่มให้เป็นไปในทิศทางที่สามารถสร้างความเจริญสอดคล้องกับการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการยกระดับความเป็นอยู่เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ในการถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก ออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ความเป็นมาการเลี้ยงนกกรงหัวจุก

นกกรงหัวจุกหรือนกปรอดหัวโขน เป็นนกที่อยู่ในวงศ์นกปรอด ซึ่งมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 109 ชนิด (อัปเดตลาตีฟ การ์รีและคณะ, 2559) สำหรับในประเทศไทยพบได้ 36 ชนิด เป็นนกขนาดเล็ก ขนาดโตเต็มที่ประมาณ 20 เซนติเมตร มีสีสันทสวยงามและเสียงร้องไพเราะที่แก้มและคอจนถึงหน้าอกจะมีสีขาวและมีสีแดงเป็นเส้นอยู่ข้างหลังมา หัวเป็นเหมือนหน่อตั้งอยู่บนหัวสูงขึ้นไปเหมือนหัวโขนหรือหัวจุกอันเป็นที่มาของชื่อนกกรงหัวจุก นอกจากนี้จะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันในแต่ภาคและโอกาสดังนี้

1. ชื่อเรียกเป็นทางการว่า "นกปรอดหัวโขนเคราแดง"
2. ชื่อเรียกในทางภาคเหนือว่า "นกพิขลิว"
3. ชื่อเรียกในทางภาคกลางว่า "นกปรอดหัวโขน" หรือ "นกปรอดหัวจุก"
4. ชื่อเรียกในทางภาคใต้ว่า "นกกรงหัวจุก"
5. ชื่อเรียกเป็นภาษามลายูท้องถิ่นว่า "บุรงวอเบาเยาโม" ของชาวมุสลิม
6. ชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักกันทุกภาคว่า "นกกรงหัวจุก" ถิ่นอาศัยของนกกรงหัวจุกจะอยู่ในแถบประเทศที่มีอากาศร้อนชื้นในทวีปเอเชีย พบได้ในประเทศจีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย อินเดีย เวียดนาม กัมพูชา ลาว ส่วนใหญ่จะพบนกชนิดนี้ได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทย จากการศึกษาตำนานนกกรงหัวจุก

พบว่า ชนชาติแรกที่นำนกรงหัวจุกมาเลี้ยงคือ ชาวจีน เมื่อประมาณ พ.ศ.2410 คนจีนได้นำนกรงหัวจุกมาเลี้ยงแทนนกรบิ่นที่คนจีนส่วนใหญ่นิยมนำมาใส่กรงพาเดินไปตามถนนหรือนั่งร้านกาแฟ หรือไปหาเพื่อน ๆ ที่รู้ใจและเลี้ยงนกเหมือนกัน และนกรบิ่นมักจะเป็นนกที่ตกใจง่ายและตื่นคน บางครั้งตกใจมากจนถึงขั้นช็อกตายคากรง ชาวจีนได้นำนกรงหัวจุกใส่ในกรงไม้สีเหลี่ยมขนาดเล็ก เมื่อไปเที่ยวที่ไหนก็จะหิ้วกรงนกนี้ติดมือไปเที่ยวด้วย ไม่ว่าจะนั่งที่ร้านกาแฟหรือไปนั่งคุยกับใครก็จะหิ้วไปด้วย เพราะชอบสีที่สวยงามและเสียงร้องที่ไพเราะ ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ชาวจีนพากันมาเลี้ยงนกรงหัวจุกกันอย่างแพร่หลายตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา (siriwut sotomad, 2012)

การเลี้ยงนกรงหัวจุกมีจุดประสงค์ที่ต่างกันในแต่ละบุคคลที่ชื่นชอบ บ้างก็ชอบความสวยงามในรูปร่าง สีขน และลีลา เนื่องจากนกรงหัวจุกเป็นนกที่มีขนาดเล็ก รูปร่างปราดเปรียว บางคนชอบในสำนวนเพลงร้อง เมื่อฟังอย่างพิถีพิถะระหัดระพาว่าแต่ละครั้งที่นกร้องออกมาจะไม่ซ้ำกัน มีการหมุนเวียนเปลี่ยนไป ทำให้ฟังแล้วเกิดความเพลิดเพลิน บางคนกระโดดโลดเต้นไปตามลีลาที่เป็นธรรมชาติสร้างความประทับใจและความสบายใจให้กับเจ้าของนกเป็นอันมาก ผู้เลี้ยงบางคนบอกว่าการเลี้ยงนกรงหัวจุกเป็นการพักผ่อนหย่อนใจหลังจากตรากตรำทำงาน หรือในวันหยุดเป็นโอกาสที่จะได้พบปะเพื่อนฝูงที่มีรสนิยมชอบในสิ่งเดียวกัน เป็นการผ่อนคลายความเครียดที่ดีที่สุด บางคนชื่นชอบเพื่อการแข่งขันเมื่อได้รับรางวัล ก็จะทำให้รู้สึกภาคภูมิใจในฝีมือการเลี้ยง รวมทั้งเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงด้านการเลี้ยงต่อผู้คนในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ทำให้เด็ก ๆ ห่างไกลจากสิ่งเสพติด อีกทั้งยังช่วยกันอนุรักษ์นกรงหัวจุก ซึ่งในปัจจุบันสามารถเพาะพันธุ์นกรงหัวจุกได้สำเร็จแล้ว เมื่อทำการขยายพันธุ์ให้มากขึ้นก็จะเป็นการอนุรักษ์นกชนิดนี้ให้อยู่ต่อไปชั่วลูกหลาน อันเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

Fled.M..P..Man (1971) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสำรวจความคิดเห็นไว้ว่า เป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งแต่ละคนจะแสดงความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป การสำรวจความคิดเห็นจะมีประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การวางแผนการทำงานที่เป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

Hurlock (1995) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่ขึ้นอยู่กับจิตใจของบุคคลซึ่ง จะแสดงออกโดยมีข้ออ้างหรือเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นนั้น. ทั้งนี้ความคิดเห็นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล เช่น พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม สภาพจิตใจ เป็นต้น

แนวความคิดเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

จากสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมลงของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพการสูญเสียความสมดุลของสภาพแวดล้อมของประเทศที่เกิดขึ้นเนื่องจากผลการกระทำโดยตรง และผลกระทบจากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ของมนุษย์จนกระทั่งก่อให้เกิดผลเสียในประการต่าง ๆ ตามมา ดังนั้นการได้ทำการศึกษาถึงแนวทางในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในประเทศเอาไว้ให้คงอยู่ต่อไป (อรวรรณ เนาว์ประโคน, 2545)

ทรัพยากรธรรมชาติ (Nature Resource) หมายความว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีประโยชน์และสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์ หรือว่ามนุษย์สามารถที่จะนำเอามาใช้ประโยชน์ได้ (สุรกี โรจน์อารยานนท์, 2530)

ทรัพยากรธรรมชาตินั้นสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (เกษม จันทรแก้ว, 2529)

1. ทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ใช้แล้วไม่หมดเปลืองหรือสูญหายไป (Non-Exhausting Natural Resource) ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่หากว่ามนุษย์ได้นำเอามาใช้แล้ว ธรรมชาติก็จะสร้างขึ้นมาทดแทนได้ใหม่เสมอไม่มีวันหมดไป ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติประเภทนี้จะมีสำคัญเป็นอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตของมนุษย์ อาทิเช่น อากาศ น้ำ แสงอาทิตย์ เป็นต้น

2. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดสิ้นไปเลย (Exhaustible Natural Resource) ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่หากเมื่อนำเอามาใช้ประโยชน์แล้ว จะไม่สามารถที่จะสร้างขึ้นใหม่เพื่อทดแทนได้เลย อาทิเช่น แร่ธาตุ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น

เมื่อได้ทำการพิจารณาจากความหมายและประเภทของทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวแล้ว จะพบว่า ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่หากมนุษย์ได้นำเอามาใช้ประโยชน์จนหมดสิ้นไป หรือว่าปล่อยให้ถูกทำลายลงไปจากสาเหตุในประการต่าง ๆ แล้ว มนุษย์เองก็จะไม่สามารถที่จะสร้างขึ้นมาทดแทนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ และทรัพยากรธรรมชาติหลาย ๆ ประเภทนั้นถ้าหากมนุษย์ได้นำเอามาใช้ประโยชน์จนหมดสิ้นไปแล้ว ธรรมชาติก็จะไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ทดแทนได้ หรือถ้าหากว่าจะสร้างขึ้นใหม่ทดแทนก็จะต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้นถ้าหากมนุษย์ได้ใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีข้อจำกัดแล้ว ก็จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่เคยมีอยู่หมดลงไปได้ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อวิถีทางการดำเนินชีวิตของมนุษย์เองอย่างที่ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องหาแนวทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความคุ้มค่าและมีประโยชน์มากที่สุด ซึ่งจะต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่จำเป็น และในขณะเดียวกันนั้น ก็จะต้องมีการกำหนดมาตรการในด้านการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นเอาไว้อีกด้วย ดังนั้นจึงทำให้เกิดมีแนวความคิดในเรื่องของการอนุรักษ์ (Conservation) และการพิทักษ์ (Preservation) ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมา

หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

การทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือวิกฤตการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้น บ่อยครั้งในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทำให้คนในสังคมเกิดขึ้นตัวมากขึ้นในการที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรต่าง ๆ ไว้ ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ แร่ธาตุ ป่าไม้ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สัตว์ป่าหลายชนิดได้สูญพันธุ์ไปแล้ว ส่วนที่เหลืออยู่ก็กำลังถูกระแสความเจริญของสังคมคุกคามจนเกือบจะต้องสูญพันธุ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อให้ความสมดุลทางธรรมชาติยังคงอยู่ต่อไป จำเป็นที่เราจะต้องช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าไว้อย่างจริงจังโดยเร่งด่วนในการอนุรักษ์สัตว์ป่าควรคำนึงถึงหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1. การป้องกัน หมายถึง การกระทำทั้งทางตรงและทางอ้อมในอันที่จะป้องกันคุ้มครอง ระวังหรือยุติปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตของสัตว์ป่า เช่น ปัญหาการค้าและลักลอบค้าสัตว์ป่า รวมไปถึงการบุกรุกหรือทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหลบภัย และแหล่งอาหารของสัตว์ป่าด้วย ดังนั้นการอนุรักษ์สัตว์ป่าโดยการป้องกันนี้อาจกระทำได้โดยการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าอย่างจริงจัง และปลูกฝังการให้ความรักความเมตตาต่อสัตว์ป่าอย่างถูกวิธีด้วย

2. การค้นคว้าวิจัย หมายถึง การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่าอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อนำมาใช้ส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ปัญหาและการอนุรักษ์สัตว์ป่า ได้แก่ การวิจัยทางวิชาการเพื่อเพาะพันธุ์สัตว์ป่า การอนุรักษ์และปรับปรุงแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า การศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ของสัตว์ป่า รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมด้วย เป็นต้น

3. การนำสัตว์ป่ามาใช้ประโยชน์ หมายถึง การรู้จักใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าให้เหมาะสม และคุ้มค่าตามหลักการอนุรักษ์สัตว์ป่า โดยการใช้สัตว์ป่าให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์มากที่สุด นานที่สุด แต่สูญเสียและสิ้นเปลืองน้อยที่สุด จึงจะต้องคำนึงถึงการควบคุมจำนวนของสัตว์ป่ามิให้ลดน้อยลงจนเป็นอันตรายต่อการขยายพันธุ์ หรือทำให้เสียสมดุลของระบบนิเวศได้ ดังนั้นสัตว์ป่าที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ ต้องเป็นสัตว์ป่าชนิดที่สามารถขยายพันธุ์ได้ง่ายหรือมีจำนวนมากพอ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ อันจะทำให้การใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การคุ้มครองสัตว์ป่าตามบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

ในปัจจุบันมีการลักลอบจำหน่ายสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากสัตว์ป่าอย่างต่อเนื่อง จะพบได้บริเวณตลาดนัด ศูนย์การค้า สถานที่ค้าสัตว์เลี้ยง และร้านอาหารป่า ที่พบเห็นกันเป็นประจำ ได้แก่ นกขุนทอง นกปรอดหัวโขน นกกระรางคอดำ แมวดาว นางอาย ผีเสื้อบางชนิด เขาแก้ว เขากวาง หรือกระเป่า รองเท้าที่ทำจากซากของหนังตะกวด งูเหลือม งูหลาม งูจงอาง เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการซื้อ ขาย นำเข้า ส่งออกสิ่งดังกล่าว เป็นการทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ผู้กระทำความผิดอาจได้รับโทษตามกฎหมาย จึงปรากฏข่าวการจับกุมผู้กระทำความผิดให้เห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ สื่อโซเชียลมีเดีย ซึ่งผู้กระทำเหล่านั้นมีทั้งที่ตั้งใจกระทำความผิด และที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งมักจะเป็นผู้ซื้อ

ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองป่า พ.ศ. 2562 สัตว์ป่า หมายความว่า สัตว์ทุกชนิด ไม่ว่า สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลง หรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือในน้ำ และให้หมายความรวมถึงไข่ของสัตว์ป่าเหล่านั้นด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะที่ได้จดทะเบียน ทำตัวรูปพรรณ ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ และสัตว์พาหนะที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์พาหนะ ดังกล่าว

สัตว์ป่าสงวน หมายถึง สัตว์ป่าที่หายากตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ คือ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร, แรด , กระซู่, กูปรีหรือโคไพร, ควายป่า, ละองหรือละมั่ง, สมันหรือเนื้อสมัน, เสี่ยงผาหรือเอียงหรือกูรำ หรือโครำ, กวางผา, นกแต้วแร้วท้องดำ, นกกระเรียน, แมวลายหินอ่อน, สมเสร็จ, เก้งหม้อ, พะยูงหรือ หมูน้ำ และสัตว์ที่จะกำหนดเพิ่ม

สัตว์ป่าคุ้มครอง หมายถึง สัตว์ป่าที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง เช่น ช้างป่า, ชะนี, ไก่ฟ้า, นกขุนทอง, เสือดาว, เสือโคร่ง, หมิดำ ฯลฯ ทั้งนี้สัตว์ป่าใดจะเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นเป็นไปตามบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองในกฎกระทรวง

ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กำหนดให้นกปรอดทั้ง 36 ชนิด ที่พบในเมืองไทยเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทนก นกปรอดหัวโขนหรือที่นิยมเรียกกันว่า นกกรงหัวจุก (Pycnonotus Jocosus) จึงเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองปรากฏอยู่ในบัญชีแนบท้ายกฎกระทรวงซึ่งกำหนดให้เป็น สัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. 2546 ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 จำพวกนกในลำดับที่ 580 (ปัจจุบันมีการแก้ไขกฎหมายจากเดิมพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เป็น พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562) เป็นสัตว์ป่าที่ห้ามล่า ห้าม ครอบครอง ห้ามค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์จังหวัดต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ความ รับผิดชอบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติทางด้านป่าไม้และสัตว์ป่าให้คงอยู่ ดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายสัตว์ป่า ในส่วนการประกวดนกปรอดหัวโขนนั้นต้องปฏิบัติตามประกาศกรม ป่าไม้ เรื่องการประกวดแข่งขันนกปรอดหัวโขน ลงวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 โดยอธิบดีกรมป่าไม้ที่ ระบุว่า “ผู้ใดจะนำสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดนกปรอดหัวโขน หรือสัตว์ป่าอื่น ๆ เข้าประกวดแข่งขัน จะต้องนำ เอกสารการแจ้งการครอบครองตามมาตรา 66 หรือ 67 ซึ่งได้จัดแจ้งต่อกรมป่าไม้แล้วภายในเดือน พฤษภาคม 2535 และต้องนำเอกสารดังกล่าวติดตัวสัตว์ป่าไปด้วยทุกครั้ง และผู้ที่นำสัตว์ป่าไปเข้า ประกวดแข่งขันจะต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในเอกสารดังกล่าวข้างต้น หรือผู้เข้าประกวดนำสัตว์ป่าคุ้มครองอื่น ไปแข่งขัน หรือมีการตกลงกันซื้อขายสัตว์ป่าคุ้มครองภายในสถานที่ประกวด จะมีความผิดตามกฎหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดสงขลาที่มีต่อการเรียกร้องให้ถอดนกกรง หัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้วิธีการดำเนินการศึกษา 2 วิธี คือ

1) วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

เป็นการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปจากหนังสือ เอกสารวิชาการต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ ทัพบทกฎหมาย และสืบค้นข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

เป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสังเกตเชิงสำรวจสภาพเหตุการณ์โดยทั่ว ๆ ไป เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการครอบครอง กิจกรรมการเลี้ยง กิจกรรมการแข่งขันนกปรอดหัวโจนหรือนกกรงหัวจุกในพื้นที่ที่ศึกษา โดยสังเกตกิจกรรมอยู่ห่าง ๆ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นไว้ล่วงหน้า คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ในเนื้อหาที่ต้องการทราบและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล เลือกกลุ่มประชาชนผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ใน 10 เทศบาลของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา แบ่งเป็นกลุ่มผู้มีและไม่มีนกปรอดหัวโจนหรือนกกรงหัวจุกไว้ในครอบครองกลุ่มละ 5 คนต่อ 1 เทศบาล ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการจดบันทึกและสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นต่อกัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองนกกรงหัวจุกหรือนกปรอดหัวโจน

นกปรอดหัวโจนหรือที่นิยมเรียกกันว่า นกกรงหัวจุก (Pycnonotus Jocosus) เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองอยู่ในบัญชีแนบท้ายกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. 2546 ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมเป็นพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 จำพวกนกในลำดับที่ 580 เป็นสัตว์ป่าที่ห้ามล่า ห้ามครอบครอง ห้ามค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ย้อนไปเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2544 กรมป่าไม้ได้มีประกาศ เรื่องการตรวจสอบและทำเครื่องหมายสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน และซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ซึ่งประกาศดังกล่าวกำหนดให้ผู้ครอบครองมาแจ้งการครอบครองต่อกรมป่าไม้เพื่อตรวจสอบและทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่า หรือซากของสัตว์ป่า และจะออกใบอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราว (สป.2) หรือใบรับรองให้ครอบครองซากสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราว (สป.3) และหนังสือมอบให้คุ้มครองซากสัตว์ป่าสงวนหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวแทนกรมป่าไม้ (อญ./สป.1) แต่โดยทั่วไปประชาชนยังไม่เข้าใจรายละเอียดดีพอ จึงมิได้ไปดำเนินการแจ้งตามแบบและวิธีการของกรมป่าไม้เพื่อแก้ไขปัญหา ทางราชการจึงได้ออกพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ด้วยเหตุผลที่ในปัจจุบันมีผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจำนวนมาก ที่ไม่ได้นำสัตว์ป่าคุ้มครองมามอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ได้มาแจ้งรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนของสัตว์ป่า

คุ้มครอง ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมดูแล ให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองได้ สมควรกำหนดให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาแจ้งการครอบครองและขออนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่ต้องรับโทษ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองโดยยังมิได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย หากมาแจ้งรายการเกี่ยวกับชนิด และจำนวนของสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองของตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ให้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ เป็นการนิรโทษกรรมให้กับผู้ที่ไม่ดำเนินการตามที่กรมป่าไม้ประกาศในปี พ.ศ. 2544 หากผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต้องการจะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไป ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพการเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้นั้นว่าอยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัยเพียงพอ หากเห็นว่าสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นได้รับการเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่และปลอดภัย ให้อธิบดีอนุญาตให้ผู้นั้นครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปได้ โดยออกใบอนุญาตครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวไว้ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ใบอนุญาตดังกล่าวให้มีอายุเพียงเท่าอายุของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น และเมื่อสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตายหรือเพิ่มจำนวนขึ้นโดยการสืบพันธุ์ ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเพิ่มจำนวนหรือตาย หากผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นไม่ต้องการจะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไป หรือเมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบเห็นว่าสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่ดีพอและไม่ปลอดภัย ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้แก่ผู้รับใบอนุญาตดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะ หรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่ต้องได้รับอนุญาตให้แก่ผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ หรือวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต แล้วแต่กรณี และเมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังมีสัตว์ป่าคุ้มครองเหลืออยู่เท่าใดให้สัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ต่อมาเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ พ.ศ. 2546 โดยให้เหตุผลว่าควรส่งเสริมให้มีการเพาะพันธุ์เพิ่มเติม เพื่อป้องกันมิให้สูญพันธุ์ และเพื่ออนุญาตให้บุคคลมีไว้ในครอบครอง ค่า และเพาะพันธุ์ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงควรที่จะกำหนดสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามบัญชีข้างทำยนี้ การประกาศนี้ยกพรอทหัวโขนหรือกรงหัวจุกได้รับอนุญาตให้มีการเพาะพันธุ์ได้

บทกำหนดโทษตามลักษณะของความผิดตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 มาตรา 17 ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากสัตว์ป่า ดังกล่าว เว้นแต่

(1) เป็นการครอบครองโดยผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ตามมาตรา 33 หรือสวนสัตว์ที่หน่วยงานของรัฐจัดตั้งตามหน้าที่

(2) เป็นการครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่เพาะพันธุ์ได้ของผู้รับใบอนุญาตดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าตามมาตรา 28 ที่มีไว้เพื่อการเพาะพันธุ์หรือได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากสัตว์ป่า ดังกล่าว

(3) เป็นกรณีตามมาตรา 10 หรือมาตรา 11

มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือ ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว

มาตรา 89 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 12 หรือมาตรา 29 ถ้ากระทำต่อสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าคุ้มครอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 92 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 17 มาตรา 54 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 55 (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดบทลงโทษที่ค่อนข้างหนัก ในความคิดเห็นของผู้วิจัยที่ได้ลงพื้นที่วิเคราะห์ได้ว่า ผู้ซื้อนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกส่วนใหญ่จะคิดว่าราคาของนกที่ได้มาจากการล่าจากแหล่งธรรมชาติมีราคาสูงกว่านกที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักบางตัวซื้อมาในราคาต่ำสุด 500 บาท ผู้ซื้อนำมาเลี้ยงและฝึกให้ร้องเลียนแบบเสียงและทำนองการร้องที่ชื่นชอบจนนกมีเสียงร้องตามที่ต้องการ จากนั้นจะนำเข้าสู่สนามแข่งขันที่มีอยู่ทั่วไป และราคาสูงสุดคือนกที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขัน ซึ่งเป็นการติดต่อขอซื้อในสนามแข่งขันจะมีราคาสูงถึง 200,000 บาท ส่วนนกที่มีการขายในฟาร์มเพาะพันธุ์จะมีราคาสูง ดังนั้นตัวเลือกราคาที่ต่ำกว่าจึงเป็นที่นิยม และสามารถติดต่อขอซื้อจากผู้ค้ายกที่มีการประกาศขายทั่วไปภาษาชาวบ้านคือปากต่อปาก ซื้อผ่านที่มงาน หรือซื้อผ่านการประกาศขายในสื่อโซเชียลมีเดียที่มีเป็นจำนวนมาก

โดยสรุปผู้ใดมีนกกรงหัวจุกหรือนกปรอดหัวโขนไว้ในครอบครองต้องได้รับอนุญาต หรือกรณีได้มาใหม่ผู้ขออนุญาตจะต้องได้นกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกมาโดยถูกต้องตามกฎหมาย นั่นคือต้องได้มาจากการเพาะพันธุ์จากผู้ที่มีใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์และค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง เมื่อมีการซื้อขายจะมีหนังสือรับรองจากฟาร์มให้กับผู้ซื้อเพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการขออนุญาตครอบครองนก เป็นการครอบครองนกกรงหัวจุกที่ผู้ครอบครองได้แจ้งการครอบครองไว้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดให้แจ้ง (ราชกิจจานุเบกษา, 2551) จุดสังเกตุนกกรงหัวจุกที่ผิดกฎหมายที่มีผู้เลี้ยงไว้โดยไม่มีใบอนุญาตครอบครองที่ออกให้โดยหน่วยงานภาครัฐ คือ จะไม่มีห่วงขาที่ใช้ระบุตัวตนของสัตว์ป่า ซึ่งบนห่วงจะมีตัวอักษรบ่งบอกชื่อเจ้าของนก ชื่อฟาร์มนก หรือแหล่งที่มาของนก รวมถึงตัวเลขที่บ่งบอกประวัติของพ่อแม่กตัวนั้น (สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, 2554)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในการถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก ออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีต่อการเรียกร้องให้ถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก ออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

1. ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทราบว่าการครอบครองหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง กฎหมายบัญญัติห้ามมีไว้ในครอบครอง มีบทลงโทษแต่ก็มีการเลี้ยงทั่วไป บ้างเป็นนกกรงที่มีมาแต่เดิมแล้ว เช่น บิดาเป็นผู้เลี้ยงไว้ดูเล่น มีการนำไปแข่งขันบ้างตามสนามชุมชนเล็ก ๆ มีเงินรางวัลเป็นสิ่งจูงใจจากผู้จัด เป็นการนำนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกลงแข่งขันในช่วงเช้าก่อนไปประกอบภาระงานตามอาชีพ ซึ่งเป็นเวลาการตีมน้ำชาตามวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ถือเป็นกิจกรรมกีฬาระหว่างคนในชุมชน ส่วนใหญ่ไม่มีใบอนุญาต แม้ว่าต่อมาในปี 2546 ที่มีการนิรโทษกรรมสำหรับผู้ครอบครองเลี้ยงนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุก ให้มาแจ้งไว้กับทางการกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ส่วนหนึ่งก็ได้แจ้งลงทะเบียนผู้เลี้ยงครอบครองไว้คือผู้เลี้ยงกลุ่มที่นิยมนำนกเข้าแข่งขันเป็นอาชีพ ด้วยเกิดความกลัวว่าในเวลาที่นำนกเข้าแข่งขันอาจมีเจ้าหน้าที่เข้าจับกุม แต่อีกส่วนก็ไม่มีแจ้งคือกลุ่มที่เลี้ยงไว้ดูเล่นที่บ้าน ต่อมาทราบว่ารัฐได้ออกกฎหมายให้มีการครอบครองได้สามารถเพาะขยายพันธุ์ หรือจำหน่ายได้ โดยการขออนุญาตและมีค่าธรรมเนียม นกที่มาจากเพาะพันธุ์เป็นที่นิยมเฉพาะกลุ่มเท่านั้น และฟาร์มส่วนใหญ่เพาะพันธุ์นกสี นกต่าง และนกเผือก ซึ่งมีราคาสูง ดังนั้นในข้อนี้จึงสรุปได้ว่าผู้มีนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกไว้ในครอบครองทราบดีว่านกชนิดนี้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมาย

2. ข้อคำถามความคิดเห็นในกรณีที่มีการเรียกร้องให้ถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ทั้งในกลุ่มที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย เพื่อนำเสนอเหตุผลประกอบความคิดเห็นที่น่าสนใจ ดังนี้

กลุ่มที่เห็นด้วย ส่วนใหญ่เป็นผู้ครอบครองนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกเพื่อการแข่งขันเป็นหลัก มีจำนวนนกในครอบครองมากกว่า 3 นก มีหวังที่ขาทุกนก เมื่อถามถึงเหตุผลที่เห็นด้วยพบว่า จะได้เสาะแสวงหามาเลี้ยงได้โดยง่าย ไม่ต้องขออนุญาตให้ยุ่งยาก สามารถนำไปที่ใดก็ยอมได้ เช่น เดินทางข้ามจังหวัดได้ เป็นสัตว์เศรษฐกิจเพื่อการจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ สร้างรายได้ให้กับผู้เลี้ยง ผู้ผลิตและจำหน่ายอาหารนก ผู้ผลิตวิตามินบำรุงสำหรับนก ช่างทำกรง และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ถ้วยใส่น้ำและอาหาร ผ้ามคลุมกรง เป็นต้น อีกทั้งในปัจจุบันมีการเพาะพันธุ์เป็นจำนวนมาก ในรอบ 20 วัน จะมีการวางไข่ 1 ครั้ง ราคาเริ่มต้นที่ 10,000 บาทต่อ 1 นก ประชากรนกมีแต่เพิ่มไม่มีลด นกไม่ร้อง ร้องไม่เพราะ หรือมีลักษณะไม่สมบูรณ์จะถูกปล่อยเข้าสู่แหล่งธรรมชาติ ดังนั้นจึงไม่มีโอกาสสูญพันธุ์แน่นอน

กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยผู้มีนกไว้ในครอบครองและไม่มีนกไว้ในครอบครอง มีความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยในการถอดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง เมื่อถามถึงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยพบว่า ในปัจจุบันกฎหมายเปิดโอกาสให้มีการครอบครองและเพาะพันธุ์โดยการขออนุญาตให้ถูกต้องอยู่แล้ว ผู้ครอบครองนกใหม่สามารถติดต่อขอซื้อจากฟาร์มเพาะเลี้ยงได้พร้อมเอกสารรับรองที่มาของนก การปลดนกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชี

สัตว์ป่าคุ้มครองจะทำให้มีการล่าในแหล่งธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ในอนาคตอาจมีการสูญพันธุ์ไปจากแหล่งธรรมชาติได้ แม้ว่าจะมีการเพาะพันธุ์เป็นจำนวนมาก แต่การเพาะพันธุ์เป็นแต่เพียงการทำให้เผ่าพันธุ์นกปรอทหรือนกกรงหัวจุกยังคงอยู่ มีการเลี้ยงดูโดยผู้เพาะพันธุ์ นกไม่มีการเรียนรู้การหาอาหารหรือเรียนรู้พฤติกรรมอื่น ๆ เช่น สัญชาตญาณการเอาตัวรอด ดังนั้นพฤติกรรมตามธรรมชาติของนกจะไม่ได้อนุรักษ์ หมายความว่าพฤติกรรมตามธรรมชาติจะสูญหาย กลายเป็นสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีควมอดทนที่สามารถนำเข้าแข่งขันอีกต่อไป อีกทั้งหากผู้ขออนุญาตเพาะพันธุ์ไม่สืบสานต่อจากรุ่นสู่รุ่น ในที่สุดแล้วนกปรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกจะสูญพันธุ์ไปตลอดกาล ส่วนในประเด็นการถอดออกจากสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อเป็นสัตว์เศรษฐกิจนั้นเห็นว่ายังมีจำนวนไม่เพียงพอแม้ว่าจะมีการอนุญาตให้เพาะพันธุ์ได้ก็ตาม รัฐควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการเพาะพันธุ์ให้มากขึ้น เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจภายในท้องถิ่นได้

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ไม่ควรปลดนกปรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองเช่นกัน เนื่องจากผู้ที่ออกมาเรียกร้องให้ปลดนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ต้องการเลี้ยงเพื่อการแข่งขันและต่อยอดในเชิงธุรกิจ มุ่งสร้างผลกำไรเป็นหลัก ซึ่งหากมีการศึกษาในเชิงลึกจะพบว่า นกชนิดนี้มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ นกใช้พื้นที่บริเวณทุ่งหญ้า ระหว่างชายป่ากับทุ่งโล่ง กินผลไม้ชายป่า และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการกระจายเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าในเขตป่าเสื่อมโทรม ซึ่งนกในกรงไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ และแม้ว่าจะมีการเพาะพันธุ์ได้เป็นจำนวนมาก แต่ราคาของนกปรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกที่มาจากฟาร์มมีราคาสูง ดังนั้นความนิยมย่อมน้อยกว่านกที่มาจากแหล่งธรรมชาติ อีกทั้งเมื่อเพาะพันธุ์ออกมาสำเร็จ หากตัวนกมีความไม่สมบูรณ์ตามต้องการ จะมีการปล่อยเข้าสู่แหล่งธรรมชาติ ผลคือนกอาจไม่สามารถใช้ชีวิตในป่าได้และตายลงในที่สุด การปลดออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองจะทำให้มีการล่าในแหล่งธรรมชาติมากขึ้น ด้วยผู้ต้องการนกชนิดนี้ต้องการนำเข้ามาแข่งขันเป็นหลัก เพราะฉะนั้นนกที่มาจากแหล่งธรรมชาติจะเป็นที่ต้องการมากกว่าด้วยราคาที่ต่ำกว่า และที่สำคัญนกมีความแข็งแรง มีสัญชาตญาณความเป็นนักสู้เพื่อการเอาตัวรอด มีความอดทนทั้งท่าทางและน้ำเสียงที่ร้องได้ตามธรรมชาติ การปลดนกปรอทหัวโขนออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองโดยการเปรียบเทียบกับนกเขาชวาในด้านจำนวนนั้น ย่อมมีความแตกต่างเนื่องจากนกเขาชวามีอัตราการขยายพันธุ์ที่สูงมาก ทำรังได้ทุกที่ ผสมพันธุ์ได้ตลอดทั้งปี ต่างจากนกปรอทหัวโขนที่มีฤดูผสมพันธุ์ในช่วงเดือนมีนาคมถึงสิงหาคมเท่านั้น และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องการถอดนกปรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น สะท้อนให้เห็นแนวคิดที่ประชาชนยังคงให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์หรือรักษาไว้ซึ่งเป็นไปตามหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า มีบางส่วนเกิดความวิตกกังวลว่าวันหนึ่งนกปรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกอาจหายไปไม่มีการขยายพันธุ์ไปสู่รุ่นลูกหลาน สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพื้นที่สีเขียวของประเทศไทยให้มีความอุดมสมบูรณ์ในการสร้างอากาศที่บริสุทธิ์ให้กับสิ่งมีชีวิตได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน กรณีมีการเรียกร้องให้มีการปลดนกปรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นเป็นไปได้ว่าอาจมาจากการแก้ไขกฎหมายในอัตราโทษที่สูงขึ้น จึงมีการเรียกร้องโดยใช้พลังมวลชนในการเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหานี้ ดังนั้นรัฐควรให้ความสำคัญกับข้อ

เรียกร้องให้มีการปลดนกอพรอทหัวโขนนี้เนื่องจากการเรียกร้องอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐควรสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ ไม่ควรเจาะจงประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นหลัก หรือนักการเมืองที่ออกมาเรียกร้องเพื่อสร้างฐานคะแนนเสียงให้กับตนเองและพรรคการเมืองที่ตนสังกัด

สรุปและอภิปรายผล

นกอพรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกเป็นนกที่มีรูปร่างสง่างาม มีสีสันที่สร้างความเบิกบานใจให้กับผู้พบเห็น มีเสียงร้องมีท่วงทำนองไพเราะ เดิมเคยมีอยู่ชุกชุมทั่วทุกภาคของประเทศไทย แต่เนื่องจากการลดลงของที่อยู่อาศัยและการล่าเพื่อนำมาเลี้ยงดูตามวิถีทางวัฒนธรรมของประชาชนในภาคใต้ของประเทศ รวมทั้งกระแสความนิยมเลี้ยงนกอพรอทหัวโขนเพื่อนำมาแข่งขันชิงรางวัล ทำให้นกอพรอทหัวโขนมีประชากรลดลง นกอพรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองจำพวกนกและเป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 การล่า การค้า และการครอบครองโดยมิได้รับอนุญาตจะมีความผิดตามกฎหมาย เมื่อไม่สามารถล่า ครอบครอง คำนกคังกล่าวได้โดยเสรี จึงเป็นที่มาของการเพาะเลี้ยงนกอพรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกจากธรรมชาติมาครอบครองมากขึ้น โดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย โดยเฉพาะนกอพรอทหัวโขนที่อาศัยอยู่ทั้งในและนอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ นกเหล่านี้จะถูกล่าได้ง่าย โดยการใช้ตาข่าย กรงต่อ หรือการล้วงเอาลูกนกออกจากรัง มีการประกาศขายผ่านเครือข่ายออนไลน์ในราคาถูก และแอบจัดส่งนกจากภาคเหนือลงภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ด้วยภาคใต้มีความนิยมเป็นอย่างมาก นกกรงหัวจุกตัวใดที่มีเสียงร้องไพเราะและได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดแข่งขันอาจมีราคาถึงหลักล้าน จึงสร้างแรงจูงใจในด้านราคาทั้งตัวผู้เลี้ยงตลอดจนผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงนกอพรอทหัวจุกนี้ หากติดต่อซื้อจากฟาร์มเพาะเลี้ยงหรือในสนามแข่งขันจะมีราคาสูง ด้วยราคาที่ค่อนข้างสูงจึงมีการล่านกอพรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกอย่างต่อเนื่อง มีข่าวปรากฏให้เห็นการจับกุมผู้ครอบครองนกโดยไม่มีใบอนุญาตเป็นจำนวนมาก

โดยสรุปความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการเรียกร้องให้ถอดนกอพรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นที่ไม่ควรปลดนกอพรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ดังนั้นเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาการมีนกอพรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกโดยฝ่าฝืนกฎหมายตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงควรมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองนกอพรอทหัวโขนหรือนกกรง หัวจุกโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด แก้ไขกฎหมายให้มีหรือครอบครองนกอพรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกที่มาจากฟาร์มเพาะพันธุ์เท่านั้น จากนั้นรัฐควรสนับสนุนการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ และผลักดันให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจตามที่ประชาชนบางกลุ่มมีการเรียกร้อง การเพาะขยายพันธุ์ในกรงเลี้ยง เป็นการเพิ่มประชากรทดแทนการล่าจากธรรมชาติได้โดยตรง จะช่วยอนุรักษ์นกชนิดนี้ไว้ไม่ให้หมดไปจากธรรมชาติได้ ซึ่งนกอพรอทหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกนี้ถือว่าเป็นนกที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง สังเกตได้จากความสามารถในการปรับตัว ให้อยู่ในถิ่นที่อาศัย

แบบต่าง ๆ แม้เป็นพื้นที่ใกล้ที่อยู่อาศัยของมนุษย์ การกินอาหารได้หลากหลาย การเพาะขยายพันธุ์ทำได้ไม่ยาก มีผลผลิตสูง นกแต่ละคู่ให้ลูกนกหลายตัวต่อปี มีรูปร่างสีสันท่วงท่าที่สง่างาม และมีเสียงร้องที่ไพเราะ ที่สำคัญสามารถฝึกหัดการร้องด้วยการเลียนแบบได้ ดังนั้นหากมีการแก้ไขและส่งเสริมจากรัฐตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วจะทำให้นกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกเป็นสัตว์เศรษฐกิจดังเช่นนกเขาชวาซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดในปัจจุบัน เป็นที่นิยมไปตรานานเท่าอนาน สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- เกษม จันทร์แก้ว. (2529). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรกี โรจน์อารยานนท์. (2530). สภาวะแวดล้อมของเรา ตอน มลพิษสภาวะแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรธรณ เนาว์ประโคน. (2545). มาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าในประเทศ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อับดุลลาตีฟ การี. (2559). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ นกกรงหัวจุก พนังพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้. สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2564 จาก http://www.gamblingstudy-th.org/imgadmins/research_file/2559-Aubdullativ-Souther-Bird-Gambling.pdf (gamblingstudy-th.org).
- Siriwut Sotomad. (2555). ประวัติินกกรงหัวจุก. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2564 จาก <http://siriwutsotomad.blogspot.com/2012/09/blog-post.html>.